

Stručni rad

ČITANJE JE ZAKON

Melanija Zavec, prof.

Osnovna škola Breg, Ptuj, Slovenija

Sažetak

Čitanje je temelj za učenje svega oko nas. S čitanjem su ti vrata otvorena, bez njega su ti vrata zatvorena. Da bi učenici čitali s više radosti i češće, učitelji se trude napraviti čitanje zanimljivo, zato upotrebljavamo različite načine, kako bi privukli mlade čitatelje. To radimo pored različitih načina prilikom nastave s dodatnim aktivnostima. Organiziramo noć čitanja, značku za čitanje za učenike i učitelje, ljetne tabore čitanja, sudjelujemo u projektu Rastem uz knjigu, pripremamo zagonetke o knjigama, izvodimo interesnu aktivnost iz bajke i drame i druge atraktivne aktivnosti u vezi sa čitanjem.

U anketi saznajemo, kako razmišljaju učenici u vezi s čitanjem i dobivamo ideje za nove aktivnosti čitanja.

Ključne riječi: važnost čitanja, poticaj za čitanje, anketa

1. Uvod

U današnje vrijeme mladi ljudi često igraju igre na računalu i gledaju televiziju. Drugi vrlo vole čitati. Želja učitelja je, da mladi više čitaju s oduševljenjem, da su radoznali, jer je čitanje vrlo važno ne samo u školi, već svugdje oko nas. Zato se učitelji trude i pokušaju knjigu približiti mladim s različitim aktivnostima i motivirati ih, da čitaju. Saznat ćemo, tko ili što privlači učenice, da čitaju, zašto čitaju, koje knjige najradije čitaju i što bi oni učinili, da im čitanje bude zanimljivo.

2. Važnost čitanja

Izum abecede bio je veliko otkriće za čovjeka i čovječanstvo. Danas je teško zamisliti ljudi u svijetu bez pisanja i čitanja. Ne čitamo samo u školi, već svugdje oko nas (upute, naslovi, časopisi, reklame, filmski titlovi ...). Bez čitanja teško se nalazimo u družbi, a još teže smo uspješni u njoj. Čitanje je vrlo važno, ako želimo uspjeti, biti razgledani, razvijati se intelektualno, biti dobri govornici, obrazovani ljudi, imati bujno mašto i bogat vokabular, da razumijemo pročitano.

To je sredstvo učenja općenito, znanja, obrazovanja, sredstvo za osobnu rast, vlastito mišljenje i kritiku, upoznavanje svijeta, šireći horizont ... Bez čitanja je put do svega teži.

Dobar čitatelj savlada tehniku čitanja, razumije pročitano, ima bogat vokabulare, prikladno čita, zna izvući bitne podatke, na smislen način povezuje dijelove teksta, upotrebljava i koristi rječnike i druge priručnike, u mogućnosti je usporediti pročitani tekst, kritički razmišlja, u vezi s pročitanim postavlja odgovarajuća pitanja i druge stvari.

2.1. Poticaj za čitanje

U školi motiviramo i razvijamo interes za čitanje, ohrabrujemo vlastitim primjerima i omogućimo slušanje teksta na nekoliko načina. Učenike ohrabrujemo, da čitaju više, ne samo kod materinjeg jezika, nego u svim predmetima i aktivnostima u osnovnoj školi. Predstaviti ću nekoliko načina.

Više godina izvodimo noć čitanja. Uvjet za sudjelovanje je, da učenik pročita knjigu s popisa. Noću učenici u školi čitaju odlomke iz knjiga, stvaraju pjesme i priče, pričaju i crtaju o njima, stvaraju u radionicama, igraju neku scenu, riješe zagonetke, traže tajno blago, igraju društvene igre, spremaju večeru, gledaju film, se zabavljaju i spavaju u školi.

Fotografija 1. Noć čitanja.

Svaki mjesec knjižničarka pripremi zagonetku za knjige, na koje učenici traže rješenje. Imamo i čajanke, gdje učenici čitaju knjige po vlastitom izboru, razgovaraju o njima i slušaju različite bajke uz svjetlošću svijeća. Pored piju čaj i uživaju uz kolačiće.

Učenici od 1. do 9. razreda svaku godinu dobivaju značku za čitanje. Pročitati moraju knjige s popisa, koje predstavljaju na različite načine. Svi koji su tijekom školske godine dobili značku za čitanje, gledaju kratak program i susreću kojeg znanog pjesnika ili pisca, s kojim mogu razgovarati. Učenici koji devet puta osvoje „čitačku“ značku, postaju zlatni čitatelji. Za nagradu dobivaju posebno priznanje i knjigu.

Fotografija 2. U posjeti pisac, pjesnik, muzičar i glumac Matjaž Pikalo.

Također imamo i značku za čitanje za učitelje, da su učitelji učenicima uzor.

Naša škola sudjeluje u projektu Rastem uz knjigo. Učenici sedmog razreda svake godine idu u gradsku knjižnicu. Tamo si pogledaju studijski odjel i posebno omladinski odjel, slušaju koju bajku i upoznaju zanimljiva omladinska djela. Mogu postati članovi knjižnice za omladinu i posuditi knjige. Na kraju svaki učenik dobije jednu knjigu.

Postoje ljetni tabori, gdje učenici čitaju knjige, upoznaju različite aktivnosti vezane na knjige i na specifičnu temu, samostalnu pridobivaju informacije, koje znaju koristiti, sami pišu pjesme i kraće tekstove, šire svoje znanje i povećavaju motivaciju za branje.

Tjedno izvodimo interesnu aktivnost iz bajke i drame. Vježbaju tehniku čitanja, razgovaraju o bajkama, o osobama, crtaju, bajke uspoređuju, postavljaju različita pitanja i druge aktivnosti. Učenici upoznaju dramske tekstove, pripreme kostime, scenu i ostalo, da zaigraju odlomak. U tome baš uživaju.

2.2. Anketa o čitanju

Učenici od 6. do 9. razreda naše škole su odgovarali na različita pitanja u vezi s čitanjem. Na pitanje tko ili što ih privlači, da čitaju, odgovarali su, da ih do čitanja potiču sestra ili brat, roditelji, učitelji, knjižničar ili sami žele, da nešto pročitaju. Privlači ih na čitanje prema vrsti knjige (znanstvena fantastika, knjige o prirodi, životinjama, bajke, detektivke ...), novo znanje, obrazovanje, privuku ih ilustracije ili naslov knjige, tema knjige, avanture i drugo.

Naveli su mnogo razloga, zašto čitaju. S knjigama se opuštaju, knjige ih zanimaju, čitaju da im nije dosadno, zabavljaju se i tako provode svoje slobodno vrijeme, čitaju o temama koje ih zanimaju i zaborave na probleme. Saznaju i nauče puno novih i zanimljivih stvari, upoznaju nove avanture, poistovjete se s književnim junacima, pronadu informacije i nove ideje, stvaraju različite aktivnosti u vezi s knjigama. Čitaju da su pametniji, općenito razgledani, knjige im prošire horizont, stječu nova znanja, opći uvid i šire vokabular. Neki vježbaju čitanje, zato znaju bolje pisati i čitati, pri pisanju rade manje grešaka, drugi čitaju da osvoje značku za čitanje i kućno čitanje za školu.

Svi učenici baš ne vole čitati. Čitaju samo kad moraju za kućno branje ili zbog značke za čitanje. U čitanju ne vide ništa posebno, čitanje im je nezanimljivo, zato rijetko čitaju. Drugi čitaju, kad su lošeg raspoloženja.

Učenici najradije čitaju: bajke, avanturističke knjige, znanstvenu fantastiku, stripove, basne, knjige o detektivima i zločincima, knjige s humorom, romantična djela, romane, knjige o prirodi i životinjama, knjige za značku za čitanje. Vrlo su zadovoljni, kad mogu sami odabrati knjigu, koja ih zanima. Učitelj im pomaže, jer ne smijemo zaboraviti, da je veoma važan odgovarajući tekst prema dobi čitatelja, njegovim sposobnostima, pogledima, horizontu ...

Da bi bilo čitanje zanimljivo i da bi bili više motivirani, učenici predlažu nekoliko aktivnosti. Veoma im se sviđa branje uz čaj (čajanke), više puta godišnje žele imati noć čitanja. Bilo bi im zanimljivo čitanje u učionici na otvorenom (pripremamo ovakvu učionicu). Predlažu kviz o pročitanim knjigama odvojeno za mlađe i starije učenice ili za sve učenike škole zajedno. Žele natjecanje u znanju knjiga. Bilo bi zabavno organizirati zimski kamp za čitanje. Oduševljeni bi bili, da im odrasli u školi i kod kuće što je više moguće pripovijedaju i čitaju različite priče.

3. Zaključak

Ako želimo biti uspješni u čitanju, moramo shvatiti sadržaj onoga, što smo pročitali. Pri tome moramo imati dobro znanje, savladati tehniku čitanja, biti usredotočeni na čitanje, znati riječi, odvojiti važno od nebitnog i odabrati pravi tekst. Ovisi o nama, koliko ćemo čitati i kakva će biti naša kultura čitanja.

Misao Ernesta Hemingwaya ne treba zanemariti:

„Nijedan prijatelj nije vjeran kao knjiga.“ [3]

4. Literatura

1. Noć branja. URL: <https://www.facebook.com/osbreg/> (18.1.2020.)
2. Značka za čitanje. URL: <https://www.facebook.com/osbreg/> (18.1.2020.)
3. Misli, citati, izreki – Ernest Hemingway. URL: https://www.kresnik.eu/misli-citati-izreki-ernest-hemingway_clanek_1215.html (16.1.2020.)